

Forskare efterlyser barnperspektivet inom neuropsykiatri

Barn med astma eller diabetes får verktyg att hantera sin sjukdom. Inom neuropsykiatri saknas barnperspektivet fortfarande. Det menar forskare Noam Ringer som i sin avhandling fokuserat på barnens egna upplevelser av sin adhd-diagnos.

Text: **Caroline Jonsson** Foto: **Privat**

Noam Ringer, psykolog och doktor i pedagogik, har under hela sin yrkeskarriär arbetat med barn och unga med neuropsykiatriska svårigheter. Hon har arbetat inom Habilitering och Hälsa, Barn- och ungdomspsykiatri samt som skolpsykolog. I sin doktorsavhandling vid Institutionen för pedagogik och didaktik vid Stockholms universitet fokuserar hon på barn och ungas egna upplevelser av sin adhd-diagnos – ett perspektiv hon saknat i sitt praktiska arbete som psykolog.

– Inom den somatiska vården är det självklart att fokusera på individens perspektiv, som vid diabetes eller astma. Barnen får verktyg att hantera sin sjukdom. Inom neuropsykiatri saknas detta perspektiv fortfarande. Vårdens fokus handlar ofta om att berätta för föräldrar hur de ska göra – istället för att utgå ifrån vad de redan gör. Vården lyssnar inte till barnet i tillräckligt stor utsträckning och fångar inte heller upp ungas egna tankar om sin adhd.

”Nu fick jag lyssna till barnet”

Frustrationen över att inte heller hon själv hade förutsättningar att lyssna tillräckligt

till barnets berättelse födde drivkraften till att börja forska.

– När jag tänker tillbaka på mina möten inom neuropsykiatri, talade jag ofta till föräldrarna som om det var de som var kunder, de som stod i fokus – inte barnet. När jag arbetade som skolpsykolog var det läraren som stod i fokus – inte eleven. Jag frågade aldrig barnet: Varför tror du att det blir som det blir? Barns olika tankar om orsaken till olika situationer är viktig information. I min forskning upplevde jag för första gången att jag verkligen lyssnade till barnet.

Vad är det som gör att individer hanterar sina svårigheter på ett visst sätt? Frågan är central i hennes yrkesliv och forskning. Hon efterlyser ett synsätt där barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar ges samma möjlighet att hantera sin diagnos – som barn med diabetes.

– Min forskning handlar om social hållbarhet. Vården måste återanvända barnets egna resurser och föräldrarnas strategier. Lyssna till deras tankar, erfarenheter och reflektioner. Se till vad som redan görs – i hemmet och i skolan, istället för att berätta för familjen hur de bör göra.

Tre mönster & tre strategier

Noam Ringer identifierar tre mönster och tre strategier i sin studie: Barn som betraktar sin adhd som en ”biologisk brist i hjärnan” – de försöker i högre grad att kontrollera sig själva och känner inget motstånd mot medicinering.

Andra gruppen: barnen som upplever att omgivningen gör livet svårt, som tjugiga föräldrar – de försöker förändra omgivningen genom att exempelvis äta på sitt rum. Tredje gruppen är barnen som har accepterat sin adhd som en del av ”den jag är” och hittar sätt att hantera sina utmaningar. De försöker inte förebygga eller kontrollera svårigheter i samma utsträckning och hanterar utmaningar som uppstår.

– Strategierna och barnets självhantering varierar beroende på hur de förhåller sig till sin diagnos. Utgångspunkten i skola, hem och vård måste därför vara barnets perspektiv – för att kunna hjälpa barnet bäst. Min förhoppning är att jag ska kunna fortsätta bedriva min forskning med fokus på hur de olika perspektiven påverkar exempelvis barnets mående och stressnivå. ●

”

*Vården måste återanvända
barnets egna resurser och
föräldrarnas strategier.
Lyssna till deras
tankar, erfarenheter och
reflektioner.*